

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-terem, a hídkaputól kimenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, esütörtökön és szombaton délelben. Ára évfolyamra 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyitány” cikkek sora után 200 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középütcza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

K. KÖZLÖNY

october—decemberi folyamára.

October 1-sőjén lapunkra nézve új évfolyam kezdett. Azt hisszük, hogy politikai életünkben ez évfolyam lesz az, melyben királyságunk jogfolytonossága iránt egy év előtt tett legfelsőbb ígéretek teljesedésbe menetelük kezdetét veendik.

Ez esetben jelentékeny tevékenység a szellemi mozgalom fog kifejlődni hazánkban, s a napi sajtóra a legfontosabb és legszebb feladat fog várni.

A külföldi események fejlődési szintén rendkívül érdekel bennünket nézve úgy a nyugati germán ujraalakulás, mint a fejlődésnek indult keleti kérdés közvetlen szomszédságunkban esvén, a kormány ez irányban tartandó politikája döntő befolyással lesz nemzetünk sorsára; s oly bonyolódások fejlődhetnek ki, a melyek királyságunk s a birodalom teljes erőfeszítését vehetik igénybe.

Mindenesetre fontos e korszak, melynek fejlődéseit tolmácsolni s tanulmányozni mindenek előtt a napi politikai irodalom feladata.

Mi a lehető legelőkeltebb a fölmerülő események gyors és lehető hiteles közlésére s a kérdésekhez politikai elveink s álláspontunkhoz képest időszakonként hozzá szólni kedves feladatunknak ismerjük.

A „Kolozsvári Közlöny” jövőre is a mostani nagy ivalakban hetenkint háromszor fog megjelenni.

Előfizetési ára:

Égész évre . . . 12 forint o. ért.

Félévre . . . 6 „ „ „

Évfolyamra . . . 3 „ „ „

Tisztelt előfizetők az előfizetési pénzeket kiadónk STEIN JÁNOShoz (bel-középütcza Stein könyvkereskedése) méltóztatassan beküldeni, hol a pontos számküldésről gondoskodva van.

Kolozsvárt, sept. 16-kán, 1866.

A „K. Közlöny” szerkesztősége.

Kolozsvár, sept. 15. 1866.

(D.) A német és olasz kérdés immár nagyjában meg lévén oldva, a keleti kérdés kezd mindinkább előtérbe nyomulni, s valószínűleg a keleti bonyolódásokkal kapcsolatban fog felmerülni az alkalom arra nézve, hogy Lengyelország sorsa körül is valami történhessék.

Oroszország nemcsak a Moldva-Oláhország feletti protectorásra vágyik, de kérdésen kívül szeretné Konstantinápolyt is hatalmába keríteni, s így Európa földarószát ketté vága északról nyugatig, az egyik felerésznek korlátlan ura lenni. Hogy e törekvés az európai nagyhatalmak féltékenységét keltette fel, az tudva van, s nincs kétség benne, hogy egy keleti conflatio alkalmával Oroszország ellenében éppen úgy igénybe fogják venni a lengyel forradalmi elemeket, a mint igénybe vették Olaszország egyesítésénél Garibaldit, s a német apró hercegségek mediatisációjánál készek voltak igénybe venni Klapkát, Kossuthot, Türrt.

A keleti nagyobb conflatiót valószínűleg követni fogja egy újabb lengyel forradalom, főképp ha Poroszország Francia- és Olaszországgal s Angliával kiegyezkedik a keleti újabb rendezések felett.

A mostani görög egyesülési mozgalom meglehet, hogy Görögországhoz annectálhatja Macedoniát, Tessaliát s talán Rumeliát is, egy szóval azon területet, mely keleten az Archipelagust és a Feketetenger nyugati bütiójét, nyugatról a joniai tengert s az Adria déli bütiójét, északról Rumeliát Bosniától elválasztó nagy hegylánczolatot, délről pedig a candiai tengert érinti, mind természetesen határolul. Meg kell adni, hogy szép kis országga válnék ez, s főként ha Konstantinápolyt is oda szakíthatnák egy új görög királyság székhelyévé, a görögök régi nagysága sok részben ujja születnék.

E területen sok lévén a görög, meglehetősen homogen nemzeti elemet foglalna magában, miután valószínű, hogy az ott lakó muzulmánok vagy bevonulának Kis-Ázsiába, vagy rendre az uralkodó nemzetiségbe felolvadnának.

A földirati s nemzetiségi viszonyok szerint tehát egy görög birodalom lehetősége mutatkozik azon esetre, ha a muzulmán hatalmát Kis-Ázsia felé visszanyomni lehetne; s egy szép görög királyság lenne a fenn említett határok közt akkor is, ha Konstantinápolyt továbbra is meghagynák a törökök kezén, a mit pedig mi valószínűnek látunk, minthogy e nagyfotosságu világvárosra való befolyás kereskedelmi szempontból minden európai nagyhatalomnak érdekében állván, igen könnyen jöhetnek arra az ötletre, hogy e közös befolyást leginkább úgy gyakorolhatják, ha azt a megerőtlenült török hatalom kezén hagyják.

Fontosabb s nehezebb kérdés a többi apró tartományok jövő sorsának megállapítása, miután az azokat lakozó délszláv külön törzsek, s az ezekből is külön nemzetiséget képező oláhok oly heterogen elemeket képeznek, melyek közt egy nemzet-alapon leendő szervezés annál nagyobb nehézségekbe ütközik, mert egyik nemzetiség sem emelkedett akár túlnépesség, akár mivelttségénél fogva annyira, hogy nemzeti hegemoniája által egy ott alakulandó délszláv államra felültesse nemzeti jellegét.

Es itt van már az a pont, a hol közállítás szerint Austriának hivatása van, s a minél fogva azt hiszik, hogy Austriának a keleti kérdés megoldásánál tettelegesen fel kell lépnie.

Tudva van, hogy a magyar királyok alatt ezen délszláv tartományok legnagyobb része, valamint Moldva-Oláhország, sőt ez utóbbi még az erdélyi magyar nemzeti fejedelmek korában is többnyire a magyar királysághoz résznint hűbéri viszonyban állott, résznint annak kiegészítő részeit képezte; s királyaink koronázási esküikben most is mindannyiszor megígérik ezen részek visszafoglalását. Es így tagadhatlanul östörténelmi joga van ezen részekhez a magyar királyságnak, melynek a török hódítási jog megszüntével resuscitaltania kellene.

Azonban ezen historiai jogaon kívül, mely magában még nem elég erő, egyéb jog nem igen szól mellettünk, s ha valami jogot egy nagy felosztás alapján formálhatnánk, az az os történelmi jog s a jelen nemzetiségi eszme alapján csak is Moldva-Oláhországban a Sereth vizig terjedhetne, mint a melyen innen a régi Etelközből fenmaradt csángó magyarok, s a közikbe idők folytán kitelepedett székelyek lakoznak.

E terület pedig bizony nem érdemli meg Austria fegyveres beavatkozását a keleti kérdésbe, annyival kevésbé, mert ama tartományoknak vagy az a hivatásuk lesz, hogy Oroszország elfoglalja; vagy az, hogy valamely más hatalmasság hódítsa őt sceptuma alá a több apró szláv tartományokkal; vagy az, hogy mint külön nemzet s külön ország a magyar királysággal lépjen olyszertü personal-unioba, a mint unioját most Magyar ország Austriával formulálni akarja. Mind a három esetben Austriára nézve, a mi nézetünk szerint, legcélszerűbb a semlegesség, azon beváró politika, a melyet éppen most a porosz-osztrák kérdésnél Francia- és Oroszország követtek, fentartása a szabad cselekvés jogának akkorra, a mikorra a felmerülő szükségességhez képest Austria saját érdekében cselekedni célszerűnek látandja.

Mi ma semmi nagy hivatást Austriára nézve nem látunk keleten; Austria mint európai fogalom két fő nemzetiségi tényezőből áll, u. m. a németből és a magyarból; a keleti népek közt egyetlen egy sincs, a mely akár a magyar, akár a német hegemonia alá kíváncsozék, ellenben vannak úgy Austriában mint Magyarországon keletről beszakadt apró nemzetiségi töredékek, melyek mint polipok szétágazással arra felé húzódnak vissza, s itt közöttünk kisebb nagyobb mérvben oly idegen testeket képeznek, melyek területünkön inkább táplálkoznak, mintsem a honalapító nemzetiségekkel sympathikus egységet képeznek.

Sokkal inkább akarnának tehát az igen apró keleti néptörzsek valamit az austriai birodalomból annectálgatni magokhoz, mint ők annectálódni ezen birodalomhoz; s e birodalomnak ily annexora szüksége sincs, mert így a mint most van, egy dualismus alapján

az összetartás kellő erőszait bírja, de ha több elemek bele vegyítésével az erőszoros elemeket paralizálják, akkor e birodalomnak a veszélyes belvillongások miatt kellene összeroskadnia.

Mi tehát egészen ellenkezőleg mások nézeteivel azt hisszük, hogy Austriának nincs más hivatása a keleti kérdésben, mint semlegesség s határainak szigorú védelme, szabad actiojának szükségességére fentartása mellett.

E birodalom a mi legjobbat nyerhetné magára nézve, egy kis terület Moldvából a Sereth vizig, ezt pedig semlegessége által esetleg megnyerheti, s ha nem nyeri meg sem sokat vesz benne.

Másik a mit nyerhetne volna az, ha Románia lakói megfontolva azt, hogy kevesen és társatlanul állanak, personal-unioba lépne Magyarországgal a határok kölcsönös védelmezésének olyszertü kötelezettsége mellett, a mint ez a pragmatica sanctioiban Austria és Magyarország közt meg van állítva.

Ezt pedig Austria szintén csak semlegessége által érhetné el, azon esetben, ha a Magyarország által birt dualismus a mostani felelős ministeri rendszer által öszintén s utángondolat nélkül helyreállítván Austria egy oly szabadelvű és alkotmányos organismust tüntetne ki, melyben az egyes historiai országok és nemzetiségek országaik suverain autonomiájának kellő biztosítását birandván, ezen szövetséges csoportozatu s personalis union alapuló hatalom-tömbbe be- vágyakozhatnának.

Akkor jöhetne például a románoknak oly meggyőződése, hogy reájok nézve a szomszédos szlávok szövetségének, mint a melyek őt sem műveltségben, sem történelmi multban, sem nemzeti nagyságban felül nem mulják, s így ők nem is dominálhatják, de másfelől az ő dominációját elfogadni hajlamot szintén nem mutatnak, e helyett csatlakozzának a magyar-osztrák külön historiai és nemzeti autonomiákat biztosító personalis union alapuló szövetséghez.

Ha Moldva-Oláhország úgy függene össze velünk s Austriával, a mint a pragmatica sanctio és a 15-ös bizottmány majoritásának vagy minoritásának eszméi által felállított újabb szabályozás által akarunk mi a birodalom másik felével összefüggenni, mi együtt meg tudnók védeni magunkat úgy az oroszok s németek, mint az alakulandó délszláv vagy görög új birodalom háborgatásai ellen.

Ugyanezen erők voltak azok, melyek egymással szövethetnek a törökök előnyomulása ellen, s ha azon időben a románok, magyarok s osztrákok a personalis unionnak egy oly kifejelet alakját bírták volna, mint a hogy azt a pragmatica sanctio s legutóbb a magyar országgyűlés kifejtette, alig hisszük, hogy a török elfoglalhatta volna Moldva-Oláhorzágot, Szerbiát, Bosniát a magyar királyság több tartományait, sőt magát a királyság egy részét is Budavárig.

Ily viszonyba azonban Austria Moldva-Oláhorzágot nem erőltetheti, önkint kell annak erre jönnie; ekkor pedig ez eszeágában sem jutott, sőt sokkal inkább arra látszik speculálni, hogy a Roth által fölfedezett Daco-román eszme valószínű.

Ez eszme megerőtleníthetné a magyar királyságot, de helyette új erőt nem teremthet Romániának, ha a Tisza vetné is meg határait, kis ország lenne ő s vallások viszonyainál fogva sokkal inkább kitéve az orosz beolvasztási törekvéseknek, mint a magyar királyság, mely szabadelvű nemzetével, nyugati vallásfelekezeteivel, s ismert harciasságával, s politikai iskolázottságával, a lengyeleknél sokkal veszélyesebb méregg válnék az orosz autocratia gyomrában.

Innen van, hogy a magyar királyság fontossága Európa szemei előtt a keleti kérdés tanulmányozásával mindinkább emelkedik. E királyság európai szükségesség akkorra nemzetiségek torkában, minők a német és orosz, e királyság létele tehet létezhetővé még valaha egy lengyel királyságot, e királyság fennállása s szövetsége adhat önállást az európai oláh nemzetiségnek; de e királyság, valamint Austria is, ma nem hódító

hatalom, s neki hódításra nem is kell speculálnia.

Ennél fogva a mi meggyőződésünk, hogy ma, midőn a birodalom annyi vért és pénzt vesztett, akkora vereséget szenvedett, s miután keleten rokonszenves népek ide vágyódása alapján annexiókra, hódításokra nem számíthat, az pedig neki a végén is mindegy akár az orosz, akár a török legyen keleti szomszédja, Austriára nézve legokosabb politika a fegyveres semlegesség; s e közben belügyeinek szabadelvű berendezése, s a birodalom sorkatonái és honvédereinek oly széles alaponi kifejtése, hogy azon szabad actiot, melyet egy előleges semlegesség mellett magának fentart, akkor vehesse igénybe, mikor fellépésének biztos és a birodalomra nézve üdvös következményeit emberi számítások szerint teljesen beláthatja.

Mi részünkről, eltérőleg másoktól, a keleti kérdéssel szemben egyelőre a semlegességet látjuk a birodalomra nézve legcélszerűbb s legjózanabb politikának, a semlegességet a birodalom érdekeinek érdekében igénybe vehető szabad actio fentartása mellett.

Az alkotmány-kérdés.

A magyar országgyűlésről a félhivatalos „Grazer Abendpost”-nak írják Bécsből: „A magyar országgyűlés összehívásának határidejével sokat foglalkoznak, de e tekintetben mi sincsen elhatározva még. Minden valószínűség a mellett szól, hogy a stadium szerint, melyben a magyar pártvezérekkel való tárgyalások jelenleg vannak a magyar országgyűlés még november előtt össze fog hivatalni.”

A „N. Fr. Presse” legújabb száma ily táviratot közöl Pestről, sept. 13-ról: „A magyar felelős ministerium iránti alkudozások tegnap ismét elkezdettek. Azok eredménye kétes, miután a Deák-párt magaviselete visszatartó.”

A prágai „Politik” pedig ezt írja: „A magyar pártfőnökökkel való alkudozások eredményét ő Felsége Ischlbe vitte magával, érett megfontolás végett. Határozottan hamis azon állítás, mintha a Magyarországgal való alkudozás eredménye a Lajthán inneni tartománygyűlések, a febr. 26-ki acta szerinti öszképviseletének (szűkebb reichsrathnak) fogának előterjesztetni.”

A „Presse” ily commentárral kíséri a „Politik” ezen sorait:

„Mi úgy véljük, hogy ama kérdés fölött: ki nek terjesztessenek elő a Magyarországgal való alkudozások eredményei, elég idő lesz akkor törni fejünket, ha azon eredmények már meglesznek; de ezen eshetőség, a mint a dolgok ma állanak, legalább is igen távol van még. Habár talán gróf Andrassy és Lónyay urak javaslatai formaszertten letárgyaltnak nem mondhatók is: de annyit tudunk, hogy azok ugyszólván visszautasítottak.”

A „Politik” sept. 11-ki számában e következő bécsi levelet találjuk:

A „Debatte” bécsi levelezője a belhelyzetet taglalván, az itteni lapok ezt félhivatalos nézetnek veszik. Hogy ez nem így van, azt ön legjobban kiveendő abból, hogy én az érintett levél által legkevésbé se tartóztatom magam vissza, önnek néhány igenis eltérő közleményt tenni. Igaz ugyanis, hogy a hadi események által előidézett helyzet tekintetéből a Lajthán inneni országgyűlések egybe- hivatása elhalasztott. De semmi esetre sem mondható az, hogy a Magyarországgal folytatott tárgyalások eredménye nem az országgyűlések elé terjesztetik, hanem azok delegációjához, mely ezen kívül a februári statutum szerint fogna összeállítani s ennél fogva a szűkebb birodalmi tanácsához tökéletesen hasonlítani. Épp ma azon biztosítást nyertem, melynek okom van teljes hitelt adni, miszerint azon kérdés, vajlon a Magyarországgal folytatott tárgyalások eredménye az egyes Lajthán inneni országgyűléseknek külön, vagy együttvéve azok delegációja elé terjesztetik-e, a ministertanácsban sem nem tárgyalattott, sem véglegesen el nem döntött. Maga az államminister ur sem határozott még e tekintetben. Én e tárgyra már táviratilag figyelmeztettem ön, mert tudtam, hogy e visszaemlékezés a szűkebb birodalmi tanácsra rosz vért fog csinálni. Ha azonban mindazáltal országgyűlési delegatio következne be, ez bizonyára legkevésbé sem fog a februári statutum szerint összeállítani. Az egész összefüggésben áll az általam már többször érintett: „A Lajthán inneni királyságok s országok törvényes képviselőinek” themájával, melyről a szeptemberi patens szól. A kormány a törvé-

nyes képviselők alatt az országgyűléseket érti. Ez a szeptemberi patensben ünnepélyesen megígérte, hogy a Magyarországgal való tárgyalások eredménye felett ezen törvényes képviselők basonfontossága szavát is meghallgatandja. De eddig még el nem határozta magát, hogy mily formában hívja össze ezen törvényes képviselőket, valjón egyes országgyűlések alakjában-e, vagy inkább azok üsz-delegatíójának formájában. Így s nem másképp áll ma ezen ügy.

A mi a magyar kérdést illeti, erről szintén némely hiteles adatokkal szolgálhatok önnek.

Belcredi grófnak a Deák-párt vezérével folytatott tanácskozása, a közös ügyek feletti Deák-féle munkálát alapján megállapodásra vezetett. Ezen eredmény, melynek következtében azonnal magyar miniszteriumnak kellett volna kinevezetnie, helybenhagyás végett a Felsőház elé terjesztett, s a Felsőház, ki igen behatóság és komolyan foglalkozik a kormányügyekkel (mi a szélesebb körökben talán nincs is tudva), azt magával vitte Ischlbe azon világos kijelentéssel, hogy azt részletesen megvizsgálja s éretten megfontolni kívánja. Ha a Felsőház a Deák-pártiak és gr. Belcredi között megállapított eredményt jóvá hagyja, akkor ez a külön magyar miniszterium kinevezésében fog nyilvánulni.

Hogy mily egyénekből fog e miniszterium alakítani, ez második kérdés, melylyel gróf Belcredi nem törődött, mert ez nézete szerint tisztán magyar ügy. E tekintetben a Deák-pártiak azt mondják a koronának, hogy tegyen a mit akar, tehát tisztán conservatív miniszteriumot is nevezne ki. Ez is törvényes, de a Deák-pártiak abból sem csinálnak titkot, hogy azonnal hozzá látnak egy ily miniszteriumnak törvényes uton leendő eltávolításához. S épp azért, hogy az alternatívát súlyosbba tegyék, a Deák-párt vezetési semmi áron sem akarnak közösen a conservatívokkal miniszteriumot alakítani. Mit tegyen a korona? Tisztán Deák-pártiakból nevezzen-e ki miniszteriumot? Ezt talán tenni kénytelen leendő, de a conservatívok számos éven át tanúsított szolgálatait is szeretné megjutalmazni. Egyébiránt ezen személyes kérdés valójában olyan, mely egyedül a magyarokat illeti.

Tót prédikáció-politika.

Ha azzal vádolják a vén embereket, hogy szeretik olykor adomákkal illusztrálni gondolataikat, úgy ez olyan vád, a melyet annál szívesebben magamra vehetek, mert, a mint tudva van, „maga a haza bölcsé” sem tartózkodik az adomáktól.

Ennél fogva emlékeztethetem öcsém-uramat az egykori tót pap könyörgésére, a ki föllépve a szöszökre összefogott kezekkel, áhitatos arccal a szokott éneklő hangon így kezdő könyörgését: Tamasz, oh Tamasz uram! nagy jégesűket, hogy verjék a verebeket, melyek pusztítják a mi vetéseinket!

Nevettünk a tót papon, ki a verebek elleni bosszújában jégesűért könyörgött, hogy a vetések elenségeit gyérítene; s e feledekzik arról, hogy ha imája teljesedik, maga a vetés inkább pocékká lesz verve, mint a verebek.

Nevettünk és hányszor alkalmazható a mese éppen azokra, a kik nevettünk. Kívánhatja-e a magyar, hogy tessen be a cholera az oláhok vagy szászok közé, holott együtt lakván amazokkal, épp úgy aldozatul esik? s éppen így kívánhatja-e akármelyik bennlakó nemzet, hogy a magyar ne érhesse el alkotmányos céljait, holott ha el nem éri, vele kell neki is túrni a provisoriumi experimentatiokat és absolutismust? A mely jégesű elveri a verebet, elveri a vetést is, sőt még a veréb szárnyra kelhet s biztosabb fészekbe elvonulhat, a hatalmasabb túrhat s vagyona közt vesztett jogainak fájdalomát olykor feledheti, de a nép ki van téve, mint a vetés, a viharzó elemeknek, rajta minden átbuzódik, csak a magyar alföldi ember éneklő kalapjáról, hogy:

„Csak úgy nézem az időt alóla,
Még a jég is visszapattan róla.”

Hanem a jég nem minden kalapról pattan vissza tehát, ha azt hisszük, hogy valami pusztítja vetéseinket, nem a jégesűvel kell azt agyonveretnünk, hanem más eszközökkel hassunk arra, hogy terményeinkben minél kevesebb kárt valljunk.

Midőn a székely hírt vette, hogy fia Königrátnál elesett, így szóla dühösen: úgy kell a németnek, miért nyomta el a székelyt s magyart; de efeledte, hogy hisz fia esett el, s ha ürvendett, hogy a jég veri a verebet, kétszeresen sirhatott, mert ugyan e jég saját vetését is pocékká tette.

Ebből az a tanulság, hogy mi egymás kárán nem ürvendhetünk, tehát per consequentiám úgy kell intézni a dolgot, hogy egymás hasznára ürvendhessünk. Úgy kell elintézni a dolgot, hogy benn királyságunk népeinek egyes gyarapodása váljék a közös királyság gyarapodásává, s a magyar királyság és Austria külön előmenetele váljék a birodalom közös előmenetelévé s mindnyájunk egyenlő biztonságává.

De ezt nem lehet elérni oly politikai elvekkel, a minő oly ki van mondva a fentemlített tót prédikációban.

Schmerling egész a vasut concedálásig arra kívánt hatni, hogy a jégesű verje agyon a magyarokat, megkapta az eszközöket, a mikkel a nemzet erejét sorvasztani hitte, szerencsére begyűrtük a kalapunk tetejét, s a jégesű nagy részben visszapat-

tant róla, hanem ez alatt helyt kellett állanunk, a felkeltett vihar gátolta haladásunkat, s a ránk zúdított jégesű nagyon sokat rombolt egy a birodalom, mint mindnyájunk vetésin!

Hadjunk fel tehát a tót prédikáció politikájával, hassunk arra népekül, hogy néptársaink s a népből kifolyó kormányzás egymást erősítsék, minden rossz, a mit nép nép ellen, kormány ellen és viszont elkövet, nem kevesebb, mint a tót prédikáció teljesedése, jégesű kérés, hogy verje el a verebeket, melyek pusztítják a mi vetéseinket.

Az egész politika, a mely főként 1861 óta foly, ilyen tót prédikáció-politika, ürvendhetünk szeptember 20-dikának, mely ennek végét ígérte, s még inkább ürvendenénk, ha az ígért valaha már teljesedésebe is menne.

Egy falusi diplomata.

Adalékok a hadi krónikához.

(Utrecht, sept. 2-kán, 1866.)

(Folytatás.)

Palmerston azt mondja — feledtem, hol? — hogy „a cholera intés a tisztaságra.” Különös, majdnem hihetetlen, hogy Hollandot, melynek tisztaság-szeretete példabeszédé van válva, melyben az idegen a legelső szavak között tanulja meg, hogy mit teszen székóhákolni (tisztogat): kivétel nélkül minden cholera-járvány meglátogat (a jelen eset 1842-től fogva a 4-dik 1849- és 1859-czel) és hogy Utrecht, mely különben majd egész Hollandban legmagasabban fekszik, mennyiben ez ország magasságról szólhat és a tisztaságra is Hágával és Zándámmal egy sorba helyezik, mindekor legtöbbet szenved a ragálytól. Utrecht-nél ezt a bajt mindennekfölött, nagy és tágasak közé beékelt rendkívül szűk utcái — némelyik alig fél öl széles — okozzák, melyekben a színtelen nyomor szokta megvonni magát, hogy rongyait el-takarja a széles utcákban lakó és pompázó piros arca jóllét elől. Ki a nyomorral nemcsak képzelet-alkotta képről, hanem eleven példány után akar megismerkedni, térjen be ama széles utcákról e keskeny körökbe. Hogy a nyomor nyomában jár, — igen ritkán azt megelőző — erkölcsi súlyosság fölötti olyan könnyű lesz-e neki itt a helyszínen pálcázni törni, mint azt benn, drága szönyegekkel terített szobájában, puha karszékén elnyújtva szépen kiokoskodta, hogy eszébe jut-e itt az embert, mint erkölcsi valót, az állat, mint nem ilyen fölött, kemény imputatio alá vonni; látva, hogy amaz itt, ennél bátrább van helyezve: az már egészen más kérdés. Az Utrecht-nél említett eset előfordul ugyan, ha nem is olyan nagymértékben, már nemcsak holland, hanem angol, francia, német sat. nagy és nem olyan nagy városnál is, hanem a mi Hollandot a cholera különösen alkalmas teszi az: az alatt fekvés, a sok csatorna kigőzölgése, a mi pedig tápot nyújt e fogékony-ságuak, azt hiszem nem tévedek, ha kimondom, hogy ázsiai kereskedése, mire elég legyen csak azt felhozni bizonyosságul, hogy minden cholera időben vagy Ámsterdám, vagy Rotterdam, hova a hajók megérkeznek, nyitja meg a gyászmenetek sorát. Nemcsak, hogy kedvezőtlen Holland fekvése a közegességre nézve, hanem az ide vonatkozó intézkedések is vagy nincsenek megtevé, vagy nincsenek elég szigorral alkalmazva. Így például a széles utcákat olyan tisztán tartják, hogy a szokatlan ember még szivarhamvát is megmondolva dobja el rajta, a szűk átjárók, közökben pedig, hol a tiszta levegő olyan nélkülözhetetlen kellék lenne, elhanyagol sok minden gízgást, melyek több ideig ott maradvá a rothadásba menve át szenvedhellené, tessék a levegőt, járványos időben pedig kimutatható vezetői a nyavalyának. Ennek szolgáljon bizonyítékul az az elég számos adattal támogatott körülmény, hogy a cholera most is azokat a helyeket látogatta legveszedelmesebben, melyeket ezelőtt már három ízben, ezek pedig a mondott rendkívül szűk és nem elég tisztán tartott utcák valának (legközelebről az a miniszteri rendelet jött ki, hogy az olyan házakat és utcákat, hol a cholera grassált, tájékozással az ezután elékerülő esetekre nézve, felragasztott táblákkal jelöljék meg. A széles utcákban ahhoz képest nagyon ritkán fordult elő ez idén cholera eset, a magyaroktól nagyon jól ismert „Atlas” utcájában (itt Utrechtben) pedig egyetlen egyszer sem. Továbbá a kloákák sincsenek célszerűen építve, mert nem lévén kellő esésük a bejáruk öntött holmi beteken keresztül egy helyen marad s ha mindjárt eső vagy a hajózásra használt csatornákból jövő víz járul is hozzá, a nehezebb tárgyak lefektetnek a vízben, a könnyebbek pedig felszínén lebegnek; a kloákák nyílásai pedig a házak közvetlen közelében, igen sok helyen az udvaron, vagy éppen a konyhában lévén, lehet képzelni, hogy milyen veszedelmes kigőzölést árasztanak a lakházakba. Az ivó- és főzéshez használt vizre sincs elég gond fordítva. Majd mindenik háznál van tartó, melyből főzés- és tisztogatásra való vizet nyerne, e viz sok helyen a réz sárga színét veszi föl és telve nagyon sok, épp nem hozzá tartozó járulékkal. S ha meggon-doljuk, hogy e vizet sok helyen ivásra is használják, leve-, kávé-, tea-főzéshez pedig átalában, és a szegény fogyasztó gyakran nem tudja megmondani, hogy leve-, tea-sat. réz — hal — vagy másféle szennyező anyagokból áll-e az ivóvíz, az idegen helyről

jöttékkel történik meg, mert a hollandus már gyermekétől fogva belé issza magát: legkevésbé sem csodálkozhatunk, hogy ilyen, a tisztaságot némely tekintetben egész tulságig vivő országban a közegességi állapot éppen nincs valami kedvező fokon, ragály pedig olyan tetemes pusztításokat mivel. És ha látná az erdélyi gazdasszony, hogy hogy árulják itt a tejet és milyen tejet! Átalagokban töltik t. i., és milyen átalagokban! Talicskára tesszik és nyargalnak vele szanaszét a városban; az átalag csapja alatt egy jókora kézi cseber vagy kandér — ritka eset, hogy földnek ürvendjen — melyből az oda lecsapolt tejet merítik, még pedig elebb természetesen föl-fölkavarva, hogy a gazza is elegy menjen. Azt talán szükségfeletti is említenem, hogy az átalagban levő ürességet rendszeresen vízzel pótolják — bivaltejről nem is álmodik a holland — és megkőszönhetni, ha csak keményítővel fohérítik. Hát a sörrel, mely a munkás osztály egyik fő italzikája (annyira áll a német sör, kivált a frankfurti, mainzi előtt, hogy a bajort ne is említsem, mint ezek a magyar bortól) mi minden nem történik! Sok helyen már a hozzá való víz tisztasága gyanuba hozható, e mellett a drága komló idején vesznek e helyett gentian-t, keserfát (quartia amara); a szállított sörben indiai benzoe (mire Angliában 2400—6000 ft büntetés van szabva) és egyéb ártalmas, részint forrását gátló, részint kábító erejét növelő szer van. És más egyéb szesz italok, melyek minden ellenőrkívő társulatok dacára csak úgy fogynak, mint ezelőtt, ha jobban nem — ezeknek tisztasága is nagyon sok kívánni valót hagy fenn és mégis senki-nek sem jut eszébe vagy egy üveg italfelet hivatatos vegybontás alá venni s az illető készítményt vagy eladót felelősségre vonni. Hűsümm, kivált hal, megromolva, éretlen gyümölcs, például alma, egrés sat. kerül a piacra és a szegény nép olcsó táplálékot veszi a drága betegséget. A kenyérlisztbe gypszet vagy finomra tört márványt vegyítnek — nyom is, fehérit is benne — és a királyliszt-árus kovácsa-vas alauzföldet ad el lisztlaag helyett és sokan széltiben veszik, mert hófehér és főként gudkóp (olcsó), a kenyér igéző fehér színét egyebek közt kénsavas rézzel adják meg. sat. Én ez adatokat részint magam tapasztalva gyűjtöttem, ögyel-géseim közben, részint — a sör-, kenyér-, liszt-re vonatkozókat — egy orvostól megjelent röpiratból vettem át, hol a mondottak hiteles adatokkal vannak támogatva; egyelőre magam is azt gondoltam: a szunyog tevének van nézve benne, s mind csak vártam, hogy megfelelnek rá egy vagy más lapban vagy röpiratban, melyek itt csak úgy íródnak legio száma, de a cáfolat mindedig késett s hihetőleg nem is fog megérkezni. Ezek mellett a közegességre károsan foly be az is, hogy a gyárokat nem szellőztetik eléggé, továbbá a szükségeszék-ket tartalmát igen sok helyen nyílt hordókban szállítják és a mi, kivált cholera időben a legveszedelmesebb, város- vagy faluhoz közel eső földet kövérítésre használják, mint különben egyikét a legjobb trágyáknak. Említett röpirat egy tervvel áll elő — mely, a mint tudom, már-már alkalmazása is lépendő — hogy t. i. kisebb egészségügyi állandó bizottmányok alakuljanak egy-olyan tekintélyes ember elnöklése alatt, ki egyéb hivataltól nincs igénybe véve, kivált gyártulajdonosokat stb. ajánl, kik a munkás osztályra befolyást, felügyeletet gyakorolhatnak a velük való érintkezés közben; álljanak a bizottmányban a mérnök és építész, kik szükséges, egészségügyi tekintetben célszerű épületek tervét stb. készítsék és a tervet ki is vitessék (újabb időben egész utcák és városrészek emelkednek közközlésen, itt Utrechtben is, hogy a munkás osztály ne legyen kénytelen egymás háttára összecsomagolva kuttogni, hanem méreket bérért illő tágas és egészséges hajlékban lakhassék); legyenek továbbá b) vegyeszek, kik az élelmiszerekre, vízre stb. felügyeljenek, azokat vizgálat alá vegyék; c) orvosok, kik az illető helység közegességi állapotát folytonosan szemmel tartásák. E bizottmányoknak meglegyenek rendes, szükséges szerint rendkívüli tilései, tegye magát folytonos érintkezésbe az országos ilyen bizottmány-nal stb.

Hogy olyan nagy betegségi számhoz (25329 — beteg, 15369 — halott) a halottak száma nem áll ily ijesztő arányban, mint a lapok közelebbi számában Oláhországból írják: a kéznél levő orvosi segély és gondos ápolásnak, valamint a minden lehető magokban foglaló intézkedéseknek köszönhető. Intézkedést illetőleg: itt Utrechtben, s egyebütt is cholera-bizottmányok alakultak; a bizottmánygyűzők és elegendő segédzemélyzet felett rendelkezett, vigyázóit éjjel nappal ott tartotta a város minden részében, ezek a beteget, kinek otthon nem volt ahoz való alkalmatlansága, fűtött hordszékben jó tágas és tiszta levegőjű kórházba vitték. Hogy a veszély terjedése gátolva legyen, városhatósági rendelet képpen meghagyatott minden házigazdának, hogy illető helyen a desinfectiót, ha mindjárt beteg nem talált is lenni házánál, megtétesse s ügyeljen, hogy ugyanaz a netalán létező beteg körül is megtörténjék; a hol halálózás történt, chlorral vagy kénnel (bűdös-kő) a végre fogadott ember át meg átfutólte az egész szobát és házat; a halottat jól bezárt kocsiban szállították a temetőbe. (Azt mondják, hogy a cholera nem ragad meg, is elhinném, ha nem

tudnék ilyen eseteket, például egy nimsweigi öszerárus egy csomag viselt ruhát kap Rotterdam-ból és olyan időben, midőn még csak itt és Hágában s Lejdában mutatkozott a betegség; a küldeményt kicsomagolja, mire elvégzi roszul lesz és éjszaka meghal cholera-ban; vagy ha nem olvas-tam volna a porosz kormányzat azt a rendeletét, mely ugyan egy kissé elkésett, hogy Hollandból ócska ruhát, rongyot a cholera tartaia alatt porosz földre bocsátni nem szabad.) E mellett a kloákák nyílásaiban mindenütt chlort hintettek, a nagy csatornák vizét pedig minden másfél hétben a Raj-nából megújították — mi máskor csak havonként ha történik — és végre, mi figyelemreméltó, a súlyosabban látogatott utcákban esténként degedtet égettek és úgy tisztították a levegőt. Ezt az orvosságot a grüningaiaiktól tanolták az utrechtiek és az a hiedelem róla, hogy alkalmazása sikeres; meglehet talán, hogy a beállott hűvösebbeske idő hozta a jó fordulatot, mit a degedt (kátrány) égetésnek tulajdonítottak — határozottan ezt nem állíthatom, de azt, mint tény emelhetem ki, hogy Antwerpenben a nagy éggessel, melyről a „Köz-löny” is emlékezett, a cholera, mintha kézzel vet-ték volna el, úgy megszűnt. — Mi az ápolást, gyógyítást illeti, legelső positio benne, hogy a szegény betegnél — és ilyen volt legtöbb — díjtalanul ment; minden beteg, ha mindjárt nem volt is a kórházba szállítva, de szegény volt, kapott új mátrácot ten-geri fűvel és szőrrel megtöltve, ugyan ily töltelékű párnát és takarót, hozzátartozói új ruhát, hogy így a betegség ne terjedjen; mindenkinek reggel és este jó tápláló húslevest adtak és így táplálták addig, a mig úgy helyreállott — ha állott — hogy ismét dolga után láthasson. Mi a gyógy-szert illeti, bizonyos Blecker-féle italt használtak általánosán; áll pedig ez: 24 csepp laudanum, 12 csepp fodormintaolaj, 90 Hoffmann-csepp és két kávészakal ezukorból fölbi-gítva egy negyedkupa tiszta vízben, melyből kinőtt embernek először 4 evő kanállal kellett venni, 10 percz múlva 2-vel, 3-szor ismét, azután minden 10 perczben egygyel. Említett orvos több ideig prak-tizálta Indiában a cholérát és abból tudni ki, hogy az semmi semmi sem egyéb, mint a test táplála-sára szükséges nedv hirteleni és idő előtti elválása; innen magyarázza ki a görcsöket és azért rendel a laudanumot, melyet rendes hasmenés ellen is alkalmaznak, csaknem olyan kemény melléke-tekkel, mint itt. Pettenkofer (ugy tudom müncheni tanár és legelső tekintély e téren) a beteg-ségre vonatkozó tapasztalatai s ezekre épített rend-szere, népszerű alakban közölve van az „Augsb. Allg. Ztg”-nak évfolyama 3948—50 lapján, mely cikket, kinek kedves foglalkozása a német nyelv, megolvashatja; ugyan ő azt mondja, hogy azért halnak az öregek, szegények és gyermekek legna-gyobb számmal, mert amazoknál a szervek elbasz-náltatása, a szegényeknél hűsall nem táplálkozta-tás miatt, emez utóbbiaknál pedig, mert ilyeneknél vizenyős a test és így, mint minden ragályra, ugy a cholera is rendkívül fogékony. Ugyanez orvos azt is mondja, hogy a ki egyszer benne volt a cholera-ban, másodizben nem fog belé esni (hiszem kivált ha először benne marad). Legjobb és legolcsóbb véd- és gyógyszer a következők: nyu-godt kedély; a haláleseteknek 1/20-ad részét — hogy keveset ne mondjak — félelem okozza, ez ellen kéne legelőbb orvosszert adni és csak azután a cholera ellen; meg ne ijedj tehát a betegségtől, de vakmerő se légy vele szemben, hanem szorgal-mason kerülj minden olyan helyet, hol a cholera-tól fertőzött léget szívhatnál be, ilyen alkalommal nem megvetendő szolgálatot tesznek a szivar- vagy pipából bocsátott jókora bodor füstök; gyomrodát meg ne terheld, mindig melegben tartsd, időközön-ként posztóval dörzsöld, melyet ha rajta is tarthatsz, annál jobb; vizet minél kevesebbet, állottat egyáltalán ne igyál; kerülj az eczetest, ngor-kát, salátát sat. gyümölcsöt minél kevesebbet, éret-len éppem semmit és semmiféle nem egyél; regge-lenként hasznos szolgálatot tesz a gyomornak egy pohárka jó erős tiszta gabonorium vagy gyomor-liqueur — szesz ital mértéken tul használva a legbiztosabb cholera-kovász; erődöt kímélve hasz-náld, el ne fárszad magad, izzadni nagyon jó, de nem olyan izzadást értünk itt, mely fársztó mun-kából származva testi kimerültséggel jár és hűtést von maga után, hanem olyat, mely az ágyban, jó meleg takaró alatt történik s a melynél vigyázni kell arra, hogy a testhez csak akkor jusson idegen, kivált hűvös levegő, miután a magában ki-hült; végre minél többet járj szabad és tiszta le-vegőn, melyre, hogy szabadban is nagy gondot fordíts, eléggé nem ajánlható. (Folytatjuk.)

Nagy Elek ajánlata a volt székely-huszar-családokhoz.

(Folytatás.)

A 2-dik m. j. első századhoz tar-tozó családok: Egerberg helységében Drágota István és Erdős Zsigmond 69 ft 18 kr, Kiss László és Sóos Mihály 65 ft 36 kr, Vid. Papp Sámuel — ft — kr, Sóos János 36 ft, Sükösd Mihály — ft — kr, Deák István 45 ft 12 kr, Moldvai Mihály 70 ft 42 kr, Bíró Gergely 70 ft, Fehér Zsigmond 99 ft 30 kr, Bíró Sámuel 104 ft, Váradi Mihály és Nyitrai Sámuel 47 ft 20 kr, Ta-

kács József 42 frt 48 kr, Bereczki József és Albert János 34 frt; Gyéresen Hajduk László 27 frt 12 kr, Pataki Mihály 26 frt 36 kr; Bágyonban Balog Sámuel és Dávid Pál 76 frt, Csegezi Sámuel — frt — kr, Kiss Zsigmond 25 frt 36 kr, Nagy Márton 68 frt, Bottyán Mózes — frt — kr, Nagy Zsuzsa 81 frt, Körösi Pál — frt — kr, Bodocz János — frt — kr, Jenei István 97 frt 30 kr, Balog Mózes — frt — kr, Jenei Gábor 46 frt 4 kr, Baranyai Zsigmond — frt — kr, Horváth Sándor 8 frt 30 kr, Csépp Mihály 50 frt, Bartha Dénes — frt — kr, Székely Sándor 15 frt 12 kr, Balog Zsigmond 40 frt, Simonfi István 28 frt, Csépp Tamás 16 frt, Szép Tamás — frt — kr, Nagy Mózes 10 frt, Árkosi Pál — frt — kr, Dávid Gábor 15 frt 36 kr, Balog Gábor 113 frt 12 kr; Mohácsen Kincses János, Halgass Péter, Pópa László — frt — kr, Vajdazegán György 21 frt 12 kr, Pópa László 17 frt 12 kr, Pópa Jakab és Gárdus László — frt — kr, Moga Todor 95 frt 12 kr, Mirse László, Onyisor György és Krisán Simon — frt — kr, Marosán János 100 frt 13 kr, Boér Thanaie — frt — kr, Pópa Jakab és Vid. Susmán Gábor 101 frt 24 kr; Gárdus Logyin — frt — kr, Pópa Péter 94 frt, Mirse János és Rusz László — frt — kr, Szelesán Jakab 11 frt 12 frt, Jenei Kozma, Krisán Mihály és Pópa György — frt — kr, Mire János 16 frt; Dombrón Török János, Tatar Chirilla és Tatar Todor — frt — kr, Tatar Mihály 70 frt, Nyikora Demeter és Trenk László — frt — kr, Krisán Péter 18 frt, Jenei János és Jenei Todor — frt — kr, Jenei György 10 frt; Örményesen Indrj Gergely és Tojta Sámson — frt — kr, Rác Péter 62 frt 36 kr, Mikle Atym és Muntján Péter — frt — kr, Póka Salamon 46 frt; Csákon Pópa Gligor, Pópa János és Rusz Gergely — frt — kr, Skrobota János 7 frt 12 kr, Skrobota Ilia — frt — kr, Martin Simon 20 frt 48 kr, Boros Mascin — frt — kr, Skrobota János 88 frt, Kálin Constantin, Kálin Isak és Pópa János — frt — kr, Pópa László 61 frt 12 kr, Pópa László és Skrobota György — frt — kr, Rusz Gergely 68 frt 24 kr, Pópa Philip — frt — kr, Martin Indrj 65 frt, Borda Simon — frt — kr, Tatar Demeter 43 frt 20 kr; Hidason Dreves Simon és Aczel Miklós — frt — kr, Aczel László 64 frt 12 kr, Máthé Chirilla — frt — kr, Repegye János 35 frt 12 kr, Petri-gyán János, Bulbuk János és Bulbuk János — frt — kr, Kálin Simon 97 frt 12 kr, Rác László és Rác Miklós — frt — kr, Pópa János 68 frt, Dirla Todor, Pável László és Rác Simon — frt — kr, Pópa Todor 44 frt, Moga Ambrus és Pópa Jakab — frt — kr, Pópa György 22 frt 12 kr. A második májor első századhoz tartozók sumája 2,716 frt 39 kr. (Vége következik.)

A kolozsvári löversenyek 1866.

Az idei löversenyek szeptember 20 és 22-kén, azaz, jövő esztendőben és szombaton, délután 3 órakor fognak megtartatni.

Helyek ára:

Páholy egy napra 6 frt — kr.
Zártzék „ „ 1 frt — kr.
Második hely fedetlen földszinti ülés-
sel egy napra — frt 40 kr.
Állóhely az ülőhelyek korlátain kívül
egy napra — frt 10 kr.

Azok számára, a kik akár gyalog, akár ló-
hátán a pályatér közepére bemenni kívánnak, az
e célra külön készített jegyek szolgálnak. Egy
ilyen mindkét löverseny-napra érvényes jegy ára
15 forint.

Pályahelyekre, valamint ülőhelyekre jegyeket
előre válthatni Taufer Ferencz piactéri vegyes
kereskedésében, s ugyanott válthatók a 15 frtos
jegyek; az állóhelyekre szolgáló jegyek pedig csak
a helyszínen a verseny előtt három órával meg-
nyitandó pénztárnál szerezhetők.

A versenyterre — mint tavaly — a külső-
középutczán, a vámsorompón keresztül, az ország-
utól jobbra a második hidon kell hajtani, jövet
pedig a szokott visszatérő úton, mely a vámbáz
melletti első hidra vezet.

Székkérel a kijelölt helyen kell menni, jöni
és állani rendőri büntetés terhe alatt.

A t. ez. közönség kéri, hogy a futások
alatt csendességben legyen és kutyákat oda ne
hozzon.

A pályázások részletes programja a verseny
napjain fog közzétettni.

Kolozsvár, sept. 16-án 1866.

A lovaregylet.

Nevezések a kolozsvári császárdíjakra
1866.

Első osztályú császárdíj 500 arany; sept. 22.

1) Kárász Imre 3 é. sga. m. ap. Amati. any.
Y. Esméralda.

2) Gr. Károlyi Gyula 5 é. sga. m. Forgószél,
ap. Forbidden Fruit any. Finesse.

3) Gr. Szapári Iván 3 é. p. m. Nicolas ap.
Italian any. Trifle.

4) Herczeg Eszterházy Pál 5 é. p. k. Trincess
Royal ap. Shest Anchor any. Her Royal Highness.

5) Gr. Bethlen Sándor 6 é. p. k. Harizs ap.
Pastoral any. Vielka.

6) Blaskovich Ernő 6 é. sga. k. Waternymph
ap. Cotswold any. Mermaid. (v. v.)

7) Gr. Bethlen Károly 3 é. sz. k. Viola ap.
Grey Pyrrhus any. Guillotine. (v. v.)

8) Gr. Wenkheim Rudolf 4 é. p. m. Novio
ap. Colsterdale any. Cowl. (v. v.)

Második osztályú császárdíj 300 arany;
sept. 20.

1) Gr. Bethlen Károly 6 é. p. k. Emma ap.
Scotchman any. Guillotine.

2) Ugyanaz 5 é. p. k. Remény ap. Grey
Pyrrhus any. Kati.

3) Gr. Bethlen Sándor 6 é. p. k. Harizs ap.
Pastoral any. Vielka.

4) Ugyanaz 4 é. p. k. Vilma ap. Grey Pyrrhus
any. Yelva.

5) B. Wesselényi Béla 4 é. p. m. Expectation
ap. Pastoral any. Hersilia. (v. v.)

Kolozsvár, sept. 16-án, 1866.

Halmágyi Sándor,
lovaregyleti titkár.

Értesítés a gazd.-egyesület köréből.

A gazdasági-egyesület igazgató választmánya
folyó sept. hava 13-kán tartott ülésében, fontolóra
véve hazai viszonyainkat általán, de különösen a
pénz- és egészségügyi állapotot, a jelen őszi idényre
tervezve volt borászati körut megtételéről ezuttal le-
hagyni határozta.

Együttal értesítettnek a pinzeze egyetli osztály
tagjai, hogy ezen egyetnek folyó szeptember hava
21-dikén délelőtti 10 órakor közgyűlése, leendő, a
gazdasági-egyesület titkári szállásán.

Aschermann Ferencz,
titkár.

Különfélek.

* * A császár 6 Felsége visszaérkezett Ischl-
ből, s így közelebből várható a ministerium kér-
dése feletti elhatározás.

* * A helybeli jótékony nőegylet javára kö-
zelebből Ulrich tűzijátékot számdékozik rendezni.
Hisztek, hogy jobban fog sikerülni, mint az előbbi.

* * Ugy értesültünk, hogy a maros vásárhelyi
ev. ref. népes egyház papi állomási egyikének be-
töltésére vonatkozólag a nézetek Vas Tamás kö-
rül csoportosulnak, a min annyival is inkább örven-
dünk, mert e szép készültséggel bíró hazánkfa, ki-
nek az irodalom terén is jó hangzásu neve van, s
mint különben is a külföldi egyetemeken végzett
ember, legcompetensebb arra, hogy a szép állomást
megnyerhesse.

* * Téli szállásra, mint halljuk, egy jó zene-
kar is jön hozzánk, a min csak örvendhetünk, mert
e nélkül színházunknál az opera nem tartható.

* * Ifj. Berenczei Miklós és Monostori (Lu-
kácsfi) Aurél tisztelettel felkérlik mindazokat, kik
Cserei Druzsiana „Viszhangok az életből” című
gyűjteményét fogadtak el, azokat minél előbb küldjék
be a kiadókhoz Monostorszegre, n. p. Dézs. A mű
közelebből sajtó alatt lesz már, s a kiadók tájé-
kozni óhajtnak magokat a nyomtatandó példányok
száma felől.

* * A „H. és Külföld” Mészáros Lázár,
egykori magyar hadügyminiszternek igen sikerült
arczképét hozza.

* * Latabár társulataa többi érdekes darabok
között „A magyar huszárok”-at is elő fogja adni.
Nagy Luiza k. a., kit néhány napi vendégzereplés-
éről színházi közönségünk már ismer, tegnap lé-
pett fel először „A fény árnyaiban.”

* * A közeledő löverseny semmi élénkséget
nem bír adni városunknak. A verseny-lovak már
megérkeztek, a ezek között három tul a Király-
hágóról.

* * A „Silesia” Selchow porosz orsz. taná-
csos egy cikkcsekjéjét közli „Austria” jövőjéről. E
cikk a tanácsos úrtól Troppanban a népfölkelési
csapatok által történt elfogatása alkalmával vételet
el egyéb iratokkal. Az eredeti a ministeriumba kül-
detett be, „Sil.” levelezőjének azonban egy má-
solat állt rendelkezésére, mely a következőleg hang-
zik: „Austria, Németországból kizárva, tíz millió
németével megszűnik német föld lenni. Hogy mit
jelent ez, annak előzet megérzék Austria német la-
kosai a legutóbbi időkben a cseh-magyar ministe-
riummal s hová fognak jutni, ha Austriának Német-
országhoz való minden viszonyának megszüntével,
a nemzetiségi törekvések semmi tekintettel sem tar-
tozván Németországnak, semmi tartóztató gátat sem
fognak ismerni? Vad barcz fog keletkezni, hogy
valjon Austria magyar vagy cseh legyen e; a
némettel alig fog valaki törődni s a magyar és a
szláv összes baragja a német ellen fordul. Hisz
Magyar- és Csehország részéről csak a németért
viseltetett ezen háború, s ő az akadály, hogy a
magyar és cseh álma még nem valósult meg. —

— — —

— Csikszékből írják nekünk: Nagy szeren-
csétlenség érte e nyár folytában a mintegy 165
gazdát számító Vasilab nevű kis román helységet,
mely — hír szerint — pipávali vigyázatlan bánás
folytán majdnem egészen a nagy szél miatt oltha-
talanokká vált lángok martalékává lett, emberi élet
s barmok is esvén áldozatul, s csak mintegy 30
gazda épületei maradtak meg, melyeknek tiszkei az
ott átutazónak szomorú látványt nyújtottak. A kár-
váltottak fölségelésében tudomás szerint a gy.-sz-
misklósi műkedvelő színtársulat is működik. Ez is
újabb kettős adat arra nézve, hogy pipa és gyufa
nem mindenki kezébe való. Ezek mellett meg kell

említenem, hogy a ditrói havasok nem rég óta ha-
ramiák garázdálkodásainak lettek színhelyei s méltó
megdöbbenést okoz, hogy még eddig nem lehetünk
tannai annak, hogy az üldöző igazság őket erőlye-
sen zaklatná, s pedig a vagyonbátorság — hogy
személyéről ne szóljak — azonkívül is eléggé kec-
kán áll környékünkben, midőn van község, hol a
fejetlenség egy idő óta szarvakat emelt, a hol sem-
mi neml marhákat számára pásztor nem állítatik, s
a mezei gazda vetései a tulajdonos szeme láttára
naponta szabadon prédáltatnak és legeszebb kaszá-
lórétjei a sertések turásai által tönkretételnek. Va-
lóban ezen botrányos visszaéléseket nyilvános meg-
rovás nélkül hagyni nem lehet, s óhajtanod lenne,
hogy addig is, míg az országgyűlés — ha csak-
ugyan újból összehívatik — a községeket czélszerű
törvényekkel rendezné, az ily rakoncátlanokdások
tag kapuja erőlyes kezekkel bezártnak az illetők
által, kiknek a személyt és vagyont védeni köte-
lességében áll és kik a községek felett ugy is
más esetekben hivatva érzik magukat gyámnokos-
kodni.

* * Chinából az „Etendard” igen szomorú
híreket kapott. Kilencz francia kath. missionarius
közülük két püspök, Coreában vértanú halállal hal-
tak meg. Martiusban gyilkoltattak meg, azon egye-
dül tőrügy alatt, hogy európaiak. Körülbelül 40
bennszülött keresztényt hasonló sors ért. A coreai
missióból még csak három missionarius van életben:
Fréron, Calais és Ridel atyák. A két előbbi a he-
gyek között bujdoskál, a harmadik az, ki Roze
admirállal e szomorú eseményeket közli.

* * Udmanics, a hírhedt horvát rabló Zágráb
közvetlen közelében úzi most garázdálkodásait.
Sept. 8-án éjjel Zágrábtól csak két órányi távra
levő faluban kirabolta a plebánost. Sept. 9-én pe-
dig Podsuseden látták, Zágrábtól csak egy órányi-
ra. Sept. 10-én a batóságok egész körvadászatot
rendeltek ellene, melynek hogy mily sikere volt,
még nem tudatik.

* * Nem régiben mintegy 40 személylyel fur-
csa tréfat járattak Pesten. Ugyanis az ottani postá-
vai meghívást kaptak egy villa tulajdonoshoz a
Széchenyi hegyen kívül a meghívottak mind barát-
ságbán állanak. A meghívottak pontosan meg is
jelentek, de nagy csodálkozásukra az illető család-
dot éppen ebédnél találták. Elképzelhető, hogy nem
kis zavarban voltak, midőn erre a különös fel-
világosításokból kint, hogy mind a házi ur, mind
állítólagos vendégei mystificatio áldozatai lettek. A
házi asszonynak természetesen mindehez jó képet
kellett vágni s mintán a vendégek már itt voltak a
megvendégelés sem maradhatott el. A vendégek
eltávoztása után a teremben kis levélkét találtak,
mely a házi asszonyhoz volt címezve, s e levél-
ben az állt, hogy a ki e furcsa tréfat tette s a
meghívókat szétküldöze, szintén ott volt a megje-
lent vendégek között. A rossz világ e történethez
még azt fűzi, hogy ama szép villa szép tulajdonos-
nője nem éppen valami nagy vedégszerető.

* * Fehérvárról a következő szomorú ese-
ményt tudatják: Egy derék polgári ifju szülőinek
jelenlétében, mielőtt megakadályozhatták volna,
magát szíven lövén, szörnyet halt. Ez Ehrenreich
Károly, ki zemlék üzletét e hó végén volt meg-
kezdendő. Az ifju már rég vezetője volt atyja üz-
letének, annak valódi jobb keze; egy szegénysorsu,
de becsületes polgár leányt szeretett, szülei ellen-
zették. Ennek lett szomorú áldozata.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, sept. 12. A „Debatte” bé-
csi levelezője az Olaszország és Austria közt fen-
forgó alkudozásokkal illetőleg következőleg ír: „Je-
lentis, hogy Menabrea tbt, a vas korona kiadatá-
sát szorgalmazta, de tagadó választ nyert. Sem az
egyik, sem a másik hír nem való. Az olasz teljha-
almazott e tárgyat nem hozta szóba; tehát osztrák
részről nem is nyerhetett tagadó választ. Tegnap
érkeztek Wimpffen gróf és Menabrea tbt negyed-
szer. Ezen alkudozás a francia követnek tevékeny-
ségét is nagy mérvben veszi igénybe. Menabrea tá-
bornok kormányától már kinyerte a helybenhagyást
a császári ház tagjainak ingó és ingatlan vagyonán
1860 tól sulyosodott sequestrum megszüntetését ille-
tőleg.”

A „P. L.” nak írják: „A „N. Fr. Presse”
arról értesül, hogy Trautmansdorf gróf cselölt karla-
rubei követ, rendkívüli követnek és teljhatalmu mi-
nisternek nevezetett volna ki Berlin részére. Evvel
ellenkezőleg azt hallom, hogy e különösen fontos
állomás betöltését illetőleg még semmi sem határoz-
tatott, de igen is az, hogy az osztrák követség sze-
mélyezete a porosz udvarnál tetemesen meg fog erő-
síteni. Bizonyos azonban, hogy Károlyi gróf nem
fog ismét Berlinbe visszatérni. Nem rég jeleztem,
hogy Bécs és Berlin közelednek egymáshoz. Azon-
ban e közeledés, e barátsági viszony fejlődése elé
akadályok kelle görödülni. Talán a szász kérdés
idézte ezt elő. Azon épp most kiadott rendeletet,
miszerint azon ezredek, melyek a porosz kir. csá-
lád tagjainak neveit viselték, ezentul tegyék le ezen
nevet, igen világos tüntetésnek veszik.”

A „N. Fr. Presse” ugy hallja, hogy Porosz-
ország hajlandóbbnak mutatja magát Szászországra
független diplomatiái képviseltetésébe bele-
egyezni, a katonai kérdést illetőleg azonban Porosz-

ország Szászország részéről teljea alárendeltséget
követel.

Brünn, sept. 12. A poroszok ma éjjel el-
hagyják Brünn; az egyenruhás polgárorség fog-
lalja el holnap a főváros; a községi polgárorség
veszi át, ugy mint a poroszok bevonulása előtt, a
biztonsági szolgálatot. — Ujast herczeg egy bucsu-
iratot intézett dr. Giskra polgármesterhez, melyben
az összes lakoságnak háláját fejezi ki a tannított
magatartásáért.

Prága, sept. 12. Jól értesült körökben állít-
ják, hogy az orsz. főmarsal a napokban értesítet-
tett, miszerint az országgyűlés hétfőn oct. 1-én meg-
nyitandó, tanácskozása ki fog terjedni az inasé-
gyre és a költségvetésre, s ezután az új válasza-
tások eszközözlendős.

A „Politik” szerint a kormány ingadozik, val-
jon a magyar országgyűléssel folytatott alkudozá-
sok eredményét az egyes országgyűlések, vagy pe-
dig egy a közös ügyekre nézve, kiküldendő dele-
gatio elé terjeszse-e? (A „Debatte” szerint a kor-
mány már az utóbbira határozta volna el magát.)

Angolország. London, sept. 8. A „N.
Fr. Presse”-nek írják: „Az itteni kormány nem bi-
vatalos uton tudósított azon kötelezettségekről,
melyeket Bismarck gróf Biarritzban elvállalt. A
francia kormány külségén Londonban francia
nyelven megjelenő „International” is formászerint
tesz említést a „biarritzi kötelezettségek”-ről, azon
megjegyzéssel, hogy a porosz ministerelnök, mosta-
nig nem tartotta meg azokat. De sőt „nyilvánosá-
gos háládatlanság” s „valóságos loyaltásbeli hiány”
is vettetik szemére, a mennyiben feleltébb nem ki-
elégítő módon válaszolt Benedetti francia követ
megjegyzéseire, melyeket a porosz bekebelezésekre
vonatkozólag tett neki. Ez alkalommal emlékezteté
Bismarck gróft Benedetti azon beszélgetésekre, me-
lyekkel a császár több ízben őt szerencsétlété Né-
metország jövőjét s a Poroszországra váró szerepet
illetőleg. Azon kötelezettségeket is újra eszébe hozta
Benedetti a porosz ministerelnöknek, melyeket ő a
császár irányában elvállalt, azon hozzátevással,
miszerint elérkezett az az idő, a midőn Porosz-
országnak számolnia kell Franciaországgal. Mind-
ezekből az stl ki, hogy Bismarck Franciaország
részére kárpótlásokat ígért. Londonban kiváncsian
várják, valjon nem fognak-e ezen állítások Porosz-
ország részéről világosan meghazudtoltatni; a mi
eddig még nem történt, s ebből még nagyon egy-
szerű következtetést vonnak ki. — Hogy Bismarck
állhatatosan vonakodni fogna a biarritzi kötelezet-
tségeket teljesíteni, azt itt kétlik olyan szűkebb
körökben, a hol biztos értesülések után szoktak ala-
kulni a vélekedések. Vanuak, kik ugy veszik a
dolog, hogy a „kevés loyaltás” oly czéliből vette-
tik Bismarcknak szemére, hogy ez által Francia-
országnak adandó kárpótlásokra akarják birni Vil-
mos királyt, ki oly sokat köszönhet ministerelnöké-
nek. Majd meglátjuk később. Egy előre azt gy-
anítják, hogy Bismarck gróf kiadott utasítása szerint
egy ideig Belgium felé fordítják az alárendelt köz-
lönyök az egyesült francia és porosz harag kely-
hét, így akarván mintegy előtérbe helyezni ez or-
szágot, mint Franciaországnak való jó szakszmányt.

Mindazáltal mégis csak tenne az változást az an-
golk hangulatában, ha Belgiumra tenné valaki a
kezét.”

Franciaország. Páris, sept. 11. A „Pa-
trie” egy cikkében azon szűkségeséget consta-
tálja, hogy „a Ducefejedelemségek kérdése Károly
herczegnek Románia választott fejedelmének elia-
merése által rögtön oldassék meg. A porta által
követelt elismeréi föltételek el nem fogadhatók;
szűkséges, hogy kiegyezkedés jöjjen létre, mely ál-
tal a porta, souverainitásának fűntartása mellett, a
megválasztott fejedelmet elismerje. Ez a kéleti kér-
dés ködöt el fogja oszlatni, mely a candiai esemé-
nyek folytán Európa fölött lebeg, és mely esemé-
nyek a szerb és montenegrói igazgatások által igen
összeborzolódnak. Ha ezen megoldás igen
bosszura nyulnék, a nagyhatalmak halogatása Ká-
roly herczeg elismerését illetőleg nem volna iga-
zolható.”

A „Journal des Debats”-ban Lemoigne egy
hosszabb cikket közöl, melyben bebizonyítja, hogy
„a német egységnek szükségképp épp ugy utat kel-
lett magának törnie, mint az olaszoknak, s hogy már
20 év óta volt az keletkezésében, és hogy a mostani
mozgalom csak rendszeres és fegyelmezett megúj-
tása az 1849-ben üszítöszterűleg és szabálytalanul
megkezdett mozgalomnak. A muló phaenomenek,
a benyomások daczára, melyeket a hadiállapot szül,
mégis igaz és igaz marad, hogy Németország egy-
ségi mozgalma nem csak nemzeti, hanem szabad-
elvű is. Előbb utat fog törni magának Németország-
ban az egységi mozgalom, s Európa és a világ egy
nevezettel többet fog számlálni, melyet a haladás
és modern szellem lelkesít.”

Páris, sept. 13. A mai „Moniteur” egy
Mexikóban jul. 30-dikán aláírt egyezményt közöl,
mely által a mexikói kölcson kamatainak fizetése
és a tőke törlesztése végett az összes tengeri vám-
bevételek fele a francia kormányának enged-
tetik át.

Olaszország. Florenz, sept. 9. A „Köln.
Ztg.”-nak írják: „A ministerium meghasonlása mind-
inkább nyilvánosabbá lesz. Ricasoli a velencei
ügyben merev marad; ő a szavazás alatt a kato-
nai és polgári biztosokat Velencében akarja hagyni.”

és Franciaország közvetítését, a mennyiben lehet, semmisnek tekinteni. Azonban csak mellékes dolgokban járja ez, a földolgozásban Franciaország kezesül hat akaratával. Visconti-Venosta a miniszterium azon részének élén áll, mely a császár terve ellen hasznátalan és csak elkeseredést okozó ellentétet félreveti és e szerint az orosz csapatok által megszállt területekben is a közigazgatást a községi hatóságoknak akarja átengedni. — Az önkényesek több főrangú tisztje beadta elbocsátási kérvényét. Az önkényesek általában véve éppen nem beszélnek dicsekvőleg előjáróik felől, nevezetesen az ismert cselekvési párt vezetőiről, mint Nicotera, Acerbi, Patrizzi stb. Hírlik, hogy Garibaldi is beadta lemondását.

A „Nazione” csillapítja a néhány közlő által kifejezett félelmet, miután a békealkudozások lassan folynak és kinyilatkoztatja, hogy a diplomáciai helyzet az ellenségeskedések megkezdését absolute kizárja.

Németország. Berlin, sept. 10. A képviselőház kölcsön bizottsága ma véglegesen elhatározta, hogy a 60 milliónyi kölcsönt visszaveti, s a bizottság által hozott ama törvényt, mely egy évre 30 millió kincstári jegy kibocsátását rendeli, elfogadja. A pénzügyminiszter a törvényt elfogadhatatlannak nyilatkoztatta; a kormány semmi fontosságot nem tulajdonít a bizottsági határozatnak, s a parlamenttől kedvezőbb eredményt remél.

A „Nordd. Allg. Ztg.” jelenti: „Az Oldenburg, Weimarral, Braunschweig, Anhalt, Altenburg, mindkét Schwarzburg, Waldeck, a két Lippével, Koburg, s fiatalabb Reussal és a Hanza városokkal aug. 18-án kötött szövetségi szerződés ratifikációja tegnapelőtt történt. A két Mecklenburg ratifikációja ma adatik ki. A Szászországgal folytatott alkudozások még nem vonatkoztak Szászország jövődől állására az észak-német szövetségben. Poroszország előfeltételül Königstein erőd átadását követeli. A kiírás valószínűleg legközelebb meg fog történni.

Moldva-Olahország. Bukarest, sept. 8. A „Wanderer”-nek írják: „Tegnap esti 6 órakor visszatért a fejedelem kotrócseni kéjpalotájából. Valami fontos dolog működhetett közre, hogy visszatérését siettetve és hogy eredeti határozatától, miszerint Galacot meglátogatta, elállt. Ezen fejedelem utazás közvetlen következménye, vagy a keleti

kérdés mindinkább bonyolódó helyzete folytán, már el volna határozva, hogy a csak legközelebb szabadságra eresztett katonaság ismét egybehívassék, a hadsereg hadilábra állíttassék és hogy az önkényes csapatok megszüntetett alakítása folytatassék, mely hadi rendszabályok Szerbiában is foganatba vétetnének. Megbízható tudósítások szerint, Oroszország a Pruth folyó mentén jelentékeny haderőt kezd összpontosítani, ugyancsak Galícia határán is. — Az alkudozások a portával meg lettek szüntetve, mert az itteni és konstantinápolyi diplomata, valamint a közbenjáró kabinetek is, az elérendő eredmény elégtelenségét belátták. Nem akarták magukat elsietés által azon előnyöktől megfosztani, melyeket a fejlődő események nyugodt bevétele által a résztvevők mindegyike nyerhet. — Fővárosunk, vagyis inkább a porosz követségi palota néhány napon át szállással szolgált Türreknak, ki Belgrádból ide érkezett és tegnap Konstantinápolyba utazott. A tábornok naponkénti tanácskozásainak tárgyát, Saint-Pierre porosz követével és az itteni februári forradalmárokkal, nem lesz nehéz eltalálni. Segédcsiszje Bukarestben maradt. — Az osztrák államférfiaknak ismét alkalmas időpont kínálkozik, előbbi hibáikat a keleti politikában némileg helyreütni. Nagyobb elhatározás itt éppen nem ártana, ha Austria nem akarja az 18⁵⁵/₅₅, az 18⁶³/₆₃-i év nyújtotta előnyöket (?) ismét kisiklani engedni.

Törökország. Konstantinápoly, sept. 10. A porta tudára adta a francia követnek, hogy az államjövendelmek és az egyiptomi adó egy részét a külföldi kölcsönök kamataira és törlesztésére s a közigazgatásban és a civillistában eszközözendő levonások által évenként 3,500,000 livre szándékozik megtakarítani a költségvetésben, az egyenlő helyreállítása végett.

Oroszország. Sz. Pétervár, sept. 5. Az abchasiai főkés, egy hivatalos orosz jelentésben következőleg adatik elő: „A békétől után nagy fáradtságba és erőlybe került a Kaukaszban a politikai szervezetet behozni. A kormány, ily vállalatnál oly országokban, melyek a polgáriasság világához közelebb fekszenek, nehezen leküzdhető nehézségekre talál, s így nem csodálható, hogy Abchasia lakossága a jó szándékot nem fogja fel. A Kaukaszban sok vidékein az új politikai szervezet egész csendben foganatosított, de Abchasiaiban mindenütt félreértésekre adott okot és különösen az or-

szág erődtitési rendszabályok értettek félre. Zavarok törték ki, mintegy 5000 ember gyűlt egy helyre. A csend helyreállításának eszközölésére a suchumkalei parancsnok több tiszttel, a két Sirvasidze herceggel, (a volt abchasiai fejedelem testvére és fia) kozák fedezet alatt kiment Souks faluba, hol a legnagyobb csődülés volt. A parancsnok Koniar a népet szétoszlásra szólította fel. E pillanatban a hercegek egyike jelt adott (s itt homályos az orosz jelentés) minek folytán a nép fegyvert ragadott és az oroszokra rohant. Ezek egy házba menekültek, a nép azt körül fogta és azt kívánta, hogy a hercegek jöjjenek ki. Midőn ez Koniar ezredes helybentagyaival megtörtént, a nép a hercegeket elfogta, benyomult a házba és legyilkolta az ezredet és kíséretét. A kozák fedező csapat (30 legény és egy tiszti) az orosz templomban eltorlaszolták magukat, hol több napig tartózkodtak, később sikerült Suchumba szökniük. Következő napon rárohantak az abchasok Suchumra és felgyújtották. Midőn a Kutaiban székelő főkormányzó, Swiatopolk-Mirsky hg, az eseményről tudomást szerzett, erőlyes eszközökhöz nyult a rend és nyugalom helyreállítása miatt, a kaukázusi helytartó pedig nagyobb csapatokat összpontosított Suchum körül. Két hadihajó közreműködésével sikerrel visszaverették az abchasok ismételt kísérlete a suchumi erődtit hatalmukba keríteni. Erre küldöttek jelentek meg, melyek azon nyilatkozatot tették, hogy a lakosság már nem fog többé ellentállani. A dolgok további folyamáról még nem érkezett újabb jelentés.

Az orosz lapok egy idő óta folyvást annak bizonyítgatásával foglalkoznak, hogy milyen elkerülhetetlen szükség: „Lengyelországot bekebelezni az orosz császári birodalomba. Szerintük a bekebelezés eseményével azzal hajtának végre, hogy a helytartóság megszűntetett, Lengyelország felosztának három orosz kormányzóságra, melyekben aztán ki- zárólag orosz közigazgatás alkalmaztatnék. És a sajtó által jelzett ezen átalakításhoz valóban folyamatban is vannak az előkészítő intézkedések a reformok alakjában. Figyelemre méltó tény, hogy a Visztula jobb partján fekvő részében Lengyelországnak mind az alsó, mind a felsőbb tanodákban az orosz nyelv használtatik tananyulvul; a tulsó részen azonban még csak tantárgy az orosz nyelv.

Ujabb. Bécs, sept. 15. Golchowsky tegnap kihallgatáson volt; kinevezetése galicziai hely-

tartóvá, kétségtelen. A lengyel nyelv behozatala a hivatalokba és iskolába kilitásba van.

Prága, sept. 15. A „Politik” reprodukálja a berlini udvari nyomdában megjelent igazgató úrpiratát s a június 11 ki osztrák csataterv teljes leírását.

Bécs, sept. 15. Báro Werther ma ide érkezett, hogy Poroszország képviselését újra átvegye. — Erre megjegyzi a „W. Abp.”: Báro Werthernek a legszigorubb viszonyok közt tanusított becsületes jelleme és békülékeny szellemé ismétli ideérkezését megnyugtató tény gyanánt tüntetik fel.

Athen, sept. 6. Felső Epirusban több helység fellázadt a hatóságok kihágásai ellen. A mozgalom kezd egész Epirusban elterjedni. A fölkélokhoz újabbban 1500 önkényes csatlakozott. Mondják, hogy Francia- és Angolország követi nagy vigyázatra intették a Portát, miszerint az általános forradalomnak elejét vegye.

— Konstantinápoly, sept. 13. A syriai Hauranból e hó 3-áról érkezett tudósítások szerint egy beduin törzs, mely kiutaztatott a druzokkal egyesülve, csatába ereszkedett a kormány csapatával, mely alkalommal ez utóbbiak megverettek és 30 halottat vesztek. A druzok főnöke, Ismail Afrach, megtámadta a Libanont, és ez összefüggésben 15 maronita esett el. Karam József sebet kapott.

Prága, sept. 11. A várostanács ma a nagy költségek és felelősség miatt egyhangulag elhatározta a községi rendőrség felosztását, és a kérelmezést a katonai rendőrség ismétli behozatala iránt.

— Brunn, sept. 14. Ma délután 5 órakor vonultak be ide az első császári csapatok, a 18-ik vadász-zászlóalj. A pályaudvarban a helytartó, a polgár-tisztek és a hazafias segélyegylet megjelentek a csapatok fogadására, a zenekar a tömeg éljenkiáltásai között a néphymnuszt játszotta.

Távirati tudósítás a bécsi börzeről.

September 15-n: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.20. 5% Metalliques 100 frt 62.25. — Bankrésztvény 724. — Hitelintézeti részvény 200 forint 156.10. London 10 ft st. 100 frt 23¹/₄. kr 128.15. — Ezüst 128.25. Cs. kir. arany 6.13. — 1860. kölcsön 80.50.

T. és felelős szerkesztő DOZNA DANIEL.

HIVATALOS.

Sz. 815. 1866.

(307)

(3—3)

Hirdetmény

buza és tengeri szállításra.

A nagybányai kincstári bánya kerületi munkások számára szükségelt 40,000 bécsi mérő tiszta buza, és 5000 bécsi mérő tökéletes száraz tengerire, melyekből:

18,750 bécsi mérő tiszta buza	Nagybányára.
11,250 „ „ „ „	Kapnikbányára.
2620 „ „ „ „	Oláblaposra.
2880 „ „ „ „	Strimbulya.
4500 „ „ „ „	Oláblaposbányára.

továbbá:

3500 bécsi mérő tengeri	Nagybányára.
720 „ „ „ „	Oláblaposra.
780 „ „ „ „	Strimbulya.

részletenkint leendő szállítandó, f. év **september 27-én** a nagybányai kincstári gazdasági hivatal irodájában lepecsételt írásbeli ajánlatok útján áreszkéntes fog tartatni.

Vállalkozni kívánók erről oly módon értesíttetnek, miszerint 10% bánatpénzzel ellátott s lepecsételt ajánlataikat f. év **september hó 27-én** déli 12 óráig a nagybányai kincstári gazdasági hivatal irodájában adják be, későbbi ajánlatok, valamint olyanok is, melyeknek külső borítékán a fenn kijelölt bánatpénz betétele megemlíti nincs, semmi ürügy alatt el nem fogadtatnak.

A szállítási feltételek Nagybanán, ugy Strimbulyban és Kapnikbányán az illető gazdasági irodákban akármely órában megtekinthetők.

Kincstári gazdasági hivatal által. Nagybanán, september 6 án, 1866.

NEM HIVATALOS.

(308)

(3—3)

Kiadó szállás

Külső-monostortczában 180 szám alatt lévő néhai **Ujfalvi Sándor-féle ház és telek** folyó évi **Sz. Mihályon** kezdve bérbe kiadó. — A főépületben van: 4 szép szoba, konyha, két kamara, 3 lóra istálló, szekérszín; a mellék-épületben egy konyha, pincze, mellette faskamrák, disznó-ól, szekérszín, fedeles szénatartó, és szép nagy kert.

Értekezni lehet Bányai Vitélissal vagy Tamási Jánossal, kik az örökösön leendő eladásra nézve is felvilágosítást adnak.

(225)

18/0

(11—12)

Mintthon több helyen hamisított **florenzi Pagliano-féle vértisztító Syrupot** árulnak, ösztönözve éreztet magam **Bécsben egy főraktárt állítani fel**, mely **Rafl József** urnál van Prater 15 sz. és az árat újlag lejjebb szállítottam. **Egy üveg ára 1 ft 50 kr. 1 tuczet 15 ft. 5 tuczet 67 ft 50 kr.** Teljesen fölségesnek találom ezen szert bővebben ismertetni, melynek oly sok ezer ember köszönheti egészsége helyreállítását, és csak annyit jegyzek meg, hogy minden jót akaró családapa feladatát tűzze, hogy ezen szert mindig kezénél legyen, mintthon ez hideglelésnél, benső gyuladásoknál, forrolásnál és gégelebbnél, melyek gyakran előfordulnak gyermekeknél, nem lévén orvos mindjárt kéznél, a legjobb sikerrel használható. Ezen szer a belső rossz nyálkákat feloldja és az emésztés és ürítés elősegítése által kitakarítja; a hámorhoishoz szenvedőknek felülmulthatlan szer. Mintthon a vér megakadása által sok betegség származik, az első adag használása alkalmával meglehet győződni a vértisztító syrup hatásáról, mely a már idült időszak betegségnek is segélyt hozott. Mindenki, aki 8—14 napig 1 teli kanállal veszen, frissebben s egészségesebben érzi magát, és egy betegség sem veri le oly hamar.

Bővebben láthatni a minden üveg mellé mellékelt 94 oldalból álló használati utasításban.

Florenzből csak 100 üvegből álló küldemény vállaltatik el.

PAGLIANO HIERONYM, florenzi gyógytanár.

(301)

Haszonbéri hirdetmény.

A kolozsvári helyváltó-egyház és tanoda kötelendi közös részjósága, mely catastralis birtok szerint áll, az erdőközön kívül, melyek házi kezelés alatt maradtak: 18 hold 1276 □ öl belső telek, 171 hold 969 □ öl szántó, 118 hold 539 □ öl legelő, 146 hold 461 □ öl kaszáló, 89 hold 461 □ öl részint kaszáló, részint nádas hely; aránylagos koresomárlási jog és kényelmes gazdasági épületekkel ellátott udvarházból, a jövő 1867-ik év Sz. György napján kezdve 6 évre haszonbérbe adandó. A vállalkozók ajánlataikat, melyek a felajánlandó évi haszonbér 10%-jével bánatpénzzel ellátandók, folyó évi **september végéig**, beadhatják Filep Samuhoz (b. királyutca 41 szám alatt), hol mind a feltételek, mind más ide tartozó körülmények bővebben megtudhatók.

(306)

18/0

(2—*)

ROSENTHAL II.

porosz kir. udvari gyárnök

BÉCSI GLYCERIN VAS-SZESZE.

Udvari tanácsosok és tanárok

OPPOLZER és BALASSA,

a cs. kir. orvosi tanácsos és nyugdíjazott kartagynoknak az orvosi tanszakra

Dr. VISZÁNIK,

ugy mint az elsőrendű orvosok

KOVÁCS, LÖWY és dr. LENK,

(Schwarezenberg herceg házi orvosa) urak kiadott véleményük szerint.

ROSENTHAL H.

BÉCSI GLYCERIN VAS-SZESZE,

sápkor, vérszűke, erőtlenség és női-betegségek ellen, továbbá: lábbadozásban rendeltetett és mint legjobb szer bizonyult be.

Kapható majd minden nagyobb gyógyszerárban az ausztriai birodalomban.

Egy nagy üveg ára 2 ft, kisebb üveg 1 ft 35 kr.

Rendelvények egyes üvegekre még 10 kr hozzá számítással, a pakolás és fuvarlevél bélyegért, postai utánvétellel pontosan teljesíttetik.

Főraktár Erdély részére:

TEUTSCH B. JÓZSEF-nél Segesvárt.

Fiók raktárok:

N.-Szeben: Dr. Kayser gyógyszerész.	M.-Vásárhelyt: Bucher Miksa.
Kolozsvárt: Dr. Hintz	Székelly-Udvarhelyt: J. A. Kaunz.
Brassóban: F. Jekelius	Medgyesen: W. Wolf.
Szász-Régenben: Tr. Wachner.	Nagy-Selyken: Szenczy Gábor.

Részleges raktárak átvétele iránt értekezhetni a fenn megnevezett főraktárnál.

(223)

18/0

(8—*)

szülőknek igen fontos!

A gyermekeket a görvéltyől megmentendő, ajánlom az általam feltalált

„Gilisztá csokoládét”

minden harmadik hónapban rendszeresen beadatni, akár gyanítani Gilisztát, akár nem, és miért? az meg van írva a feliratokon és a könyvecskében mely 59 bizonyítványt foglal magába.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 ft.

A megrendelések azonnal a birodalom minden részébe a legbiztosabban posta utánvétellel teljesíttetnek alólírt által.

Kapható Kolozsvárt: csak is egyedül **Schütz Károly urnál,**

Meg a könyvecskében jegyzett bizonyossáimnál.

KRÖCZER ÁGOSTON s. k. gyógyszerész Tokajban.

Nyomatott az év. ref. főtanoda Bettiával (Bel-farkasutca 74 sz.)

(312)

(1—3)

Figyelemre méltó!

Czukor és Kávé

leszállított áron

HUTFLESZ KÁROLYNÁL

(313)

1—2

Egy **nevelőnő** (gouvernante), ki minden körébe vágó ismeretekkel bír, s oktatást adhat a **francia és angol** nyelvekben, a legjobb bizonyítványokkal alkalmazást keres magának. Bővebb értesítést szerezhetni m. Jusztí kapitány urnál, királyutca 32 sz. alatt Kolozsvárt.

(314)

(1—2)

Eladó Beregszászy zongora.

„Egy, még egészen új, igen jeles concert zongora, **Beregszászy** pesti zongora művész gyárából eladó, külső-monostortczában az Ugron háznál 52 szám alatt.”

(311)

(2—3)

Eladó birtok.

Alsó-fehérmegyében **Ohában** a Cs. ngrádi-féle birtok, örök áron eladó. Értekezhetni föléle tulajdonos Ujfalvi Józseffel Székelyfán, utó posta Dicső-Szent-Márton.

(80)

18/0

(5—6)

Dr. J. G. POPP fogorvos urhoz, Bécs, Bognergasse 2.

Kötelességemmel tartom, legmélyebb elismerésem nyilvánítani önnek kitűnő és nem eléggé ajánlható **ANATHERIN-SZÁZVI-ZÉERT.**

Fogaimra két üvegce használása már jótékonyan hatott anynyira, hogy az ugynevezett borkó, mely rá üledni akart, tökéletesen eltűnt.

De mint tisztító szer is, ön szájjavításnak hatályai bámulandók, mert a fogakat a legkisebb gödröcskéig kitisztítja.

Vajha ezen kitűnő készítmény rövid idő alatt általános szerré válna, és leszorítaná a térről mindazon hasznátalan kontár készítményeket, melyeket szájjavítás név alatt a közönségnek oly sokképpen magasztalnak.

legmélyebb tisztelettel

HEYER PETER PÁL,

titkár az Alsó-Rajnában a Wesel mellett Scheinburgban.

Egy palack 1 ft 40 kr.

Csomagolás 20 kr.

Kapható Kolozsvárt: **WOLFF J. dr.**

Hincz György és **Engel J.** gyógyszer. uraknál.

továbbá: az ország minden gyógyszerárbaál